Székesfehérvár, 1906. XIII. évfolyam, 66. szám. Kedd, junius 5.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló" a vobis institudam ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló" cim alatt létesitett új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak: I évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Az iskolák államositása.

(1000-r.) Pár évvel ezelőtt több cikket közöltem e lap hasábjain, melyekben rámutattam azon közismert tényekre, melyek az iskolák államositása folytán fenyegetik a kath. egyház helyzetét Magyarországon. Meggyőzni iparkodtam az olvasóközönséget, hogy az állami iskolák, nemcsak az állam elkereszténytelenedését mozditják elő, sőt tulajdonképpen ezt mint célt szolgálják, hanem közelebbről még az embrióban levő kath. autonomiát is elfojtják és megölik. Utaltam arra, hogy az állami iskolák, még fokozottabb anyagi áldozatot kivánnak egyesektől és községektől, mint a kath. és egyéb felekezeti iskolák, amennyiben a rohamos fejlesztés által egyszerre oly terheket rónak a községekre, a minő terhet a felekezeti iskolák succesziv és törvényes fejlesztése által csak évtizedek mulva raknak a hitközségek vállaira.

Azóta rendelte el Városy volt székesfehérvári püspök a kath. iskolák telekkönyvi biztositását, a mely rendeletnek azonban meglehetősen nyakát szegte azon igazságügyminiszteri rendelet mely a telekkönyvi hatóságoknál elrendelte, hogy a tényleges állapoton a kultusz miniszter tudta nélkül változtatni nem lehet. Majláth püspök viszont körlevélben hivta fel papjai és hivei figyelmét, hogy az állami iskolák is épen annyi áldozatot kivánnak, sőt még többet, mint a kath. iskolák; Csáky püspök pedig egyáltalában figyelmeztet arra, amit különben már évtizedek óta irnak a kath. tanügyi lapok, hogy a vallásos nevelés kiküszöbölése mily veszedelmet rejt magában a kath. hitéletre nézve. De sokkal általánosabb figyelmet ébresztett ezeknél Tisza István székfoglaló beszédje, a melyben az államositás helyett a felekezet segélyzését vallotta programmjául, a mennyiben már érezte, hogy a nyakló nélkül való államositás lassankint a protestáns iskolák és autonomia veszedelmével is fenyeget. Berzeviczy ugyan részben iparkodott visszaszivni Tisza kijelentését, de utóbb Csernoch képviselő interpellációja következtében visszaállitotta a törvény helyes értelmezését. Legtöbbet még Wlassits azon közismert rendelete rontott a kath. iskolák helyzetén, mely a politikai községeket eltiltotta a felekezeti iskolák fejlesztésétől. Körülbelül ennyi történt fobb vonásban az utolsó négy év alatt az iskolák államositása érdekében az egyház és állam között folyó harcban Magyarországon.

Az állami iskolák áldásaiból ez idő alatt különösen a főváros környékén fekvő azon községeknek jutott a legnagyobb rész, melyek a székesfehérvári egyházmegye területén fekszenek. Itt az államositásban megszült református tanfelügyelő, Tóth József, hűséges segitő társra találván a pomázi járás hirhedtté vált lutheránus főszolgabirájában. Csapó Lóránthan, a budai alsó- és felső-esperesi kerület 18 katholikus iskolája közül az utóbbi hat év alatt tizenhármat elállamositott és összesen mintegy 75—80 osztályt állittatott fel. Ezen iskolák közül pedig csak egyetlen egy osztály volt református Pomázon, a többi mind katholikus; még a szerb iskolák, valamint a Szigetségen levő református iskolák mind érintetlenül maradtak. Elközösitették pedig az alsó budai esperesi kerületben: a budakeszi, nagykovácsi, pest-hidegkuti, pilisicsabai, pilisvörösvári, szent-iváni, solymári és budakalázi volt katholikus iskolákat, jóllehet ezen községek lakossága majdnem kizárólag katholikus. Megmaradt csak Budakeszin az apácák vezetése alatt két leány osztály, Pilisicsabán egy fiuosztály, továbbá az üröm i és pilisborosjenői kath. iskola, melyeket javarészben József főherceg tart fenn; de ez utóbbi államositására máris folynak az erőszakos kiserletek. A felsőbudai esperesi kerületben elállamositották: a csobánkai, dunabogdányi, pilisszántói, pilisszentkereszti és pomázi kath. iskolákat; csak a pilisszentlászlói, tahitótfalui és szigetmonostori kath. iskolák maradtak meg, de csak azért, mert ez utóbbi két helyen református iskolák is vannak, akik nem akarják iskoláikat feladni, mig a szentlászlói iskola letörése csak rövid idő kérdése. Elállamositották azonkivül a közbeeső békásmegyeri iskolát is, a mely azonban az esztergomi egyházmegyéhez tartozik. Csapó ur, az *elcsapott*

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Pünkösdi rózsa.

Balzsamos tavaszi légben uszott a harangszó. Zsongásara templomba indultak a hivek. Ünneplő ruhában, szivükben ünnepi érzelemmel a pünkösdi nagymisére. Tipegő ájtatos anyókák, javakorbeli asszonyok öregszemü olvasóval. Mosolygó arcu, beszédes nézésü menyecskék. Viruló szép lányok piros fodru cipőben, bársonytáblaju imakönyvvel kezükben. Munkás gazdaemberek az élet komolyságával arcukon. Legvégül gangosjárásu legények csikorgó, fényesszáru csizmában, rozmaringos kalappal. Fia-lánya, öregе-apraja mind egybesereglett a falunak a templomában, és zsuholásig megtöltötte beharangszóra. Hanem azért rend volt ám minden szögletben. Az iskolásgyermekek nem csintalankodtak, az eladók nem sugtak-bugtak, nem nevettek össze minduntalan, a legények is tisztességesen viselkedtek a kóruson. Hát igy is kell. Aki nem tud becsületet, nem való Istenházába.

Olyan volt a templom, mint valami illattól terhes virágoskert. Koszoruk, virágcsokrok diszelegtek mindenütt. Az oltáron, a missziókereszten a lurdi Boldogasszony lábánál, meg a pádua szt. Antal szobránál, de még a szószéken is. Fehér jázmin, sárga viola, vörös muskátli, piros pünkösdi rózsa. Napsugár hullott be a füstött üvegü ablakokon és beragyogta a koszorukat s a virágbaborult sziveket.

Fölharsant az ének. Jöjj el Szentlélek Isten, ereszd reánk teljesen, mennyből fényességedet. Messze vidéken hires volt a mester ur kellemes, szép hangja, de most alig hogy kihallatszott az ujjongó lelkek harsogásából. Meg az orgonabugását is, jobbadán csak ugy sejtette az ember.

Megkezdődött a prédikáció. Nem hiába, hogy tizenket iskolát járt ki a plebános ur, hanem gyönyörüen is hirdette az Isten igéjét. Mint a csöppentett méz, olyan édesen folyt ajkáról a szó. Az erősség lelkéről beszélt. A harmadik Isteni-személyről, kinek tűze lángra lobbantotta és megerősitette a sziveket. Gyullassza fel az ő hivei szivet is, hogy a szent tűzben megerősödjenek és a küzdelmek kalapácsütései közben megedződjenek. Gyakorta hullanak ezek az ütések. De nem szabad leroskadni alattuk. Szembe kell velük szállni az erősség lelkének segitségül hivása mellett.

Nem szabad elhagyni szent hitünket, ha életünket kell is cserébe adnunk érte. Majd egyszer örökélet lesz áldozatunk jutalma. De nem szabad elhagyni a földet sem, amely dajkált. Hantjával is az takarjon.

Éppen idáig jutott a pap a szószéken, mikor egy elkésett ember furakodott a hivok sokaságán keresztül a padok felé. Boldizsár István volt, a fiatal asztalosmester. Ritkán járt templomba, most is elkésett. Még azért jókor jött. Mintha csak neki prédikált volna a pap. Minden szava szíven találta. A kivándorlókról esett szó, akik nehéz napjaiban magára hagyják hazájukat.

Boldoguljon, ahogy tud. Ők is a boldogulást keresik. Csakhogy könnyebb szerrel, mert idehaza bizony nagyon bajos.

Boldizsár Istvánt bosszantotta a beszéd. A városban, mesterlegénykedése idején elszokott a templomozástól. Most is jobb teszi, ha otthon marad, gondolta magában. A vörös elvtársak közé ugyan sohasem járt, annyi magához való esze mindig volt. A papokat sem gyülölte. De hát a jóravaló restség lassankint egészen kiölte belole az élőhitet. Most is csak a látszat kedvéért jött el. — Hogy tessék-lássék. Hogy a szomszédok meg ne szólhassák.

— Aztán itt van ni! Egyszer megy templomba, akkor is vele van baj. Az ő dolgát szapulja a pap. Ugyan, kinek mi gondja rá?

Boldizsár Istvánt furdalta a lelkiismerete. Alig félesztendeje, hogy letelepedett a szülőfalujában, maris megelégelte a dicsőséget. Pedig elég tisztességesen keresett. Beérhette volna vele kezdetnek. Kevesellette. Gazdag ember akart lenni. Teste egészségtől duzzadt, lelke beteg volt. Az aranyláz sorvasztotta. Amerikaba vágyódott.

Fiatal volt, erős, ügyes, ott pedig jol megfizetik a hasznavehető embert. Titokban már egyengette is az utját. Véletlenül éppen pünkösd szombatján kapott levelet a brémai emberszállitó hajó ügynökétől. Szinte azt hitte egy darabig, a prédikáló pap valahogy megtudta szándékát. Csak később jutott eszébe, hogy nemcsak neki beszél a pap, hanem az egész templomnak. Nem azért van a pap, hogy Péter-Pált kiprédikálja, hanem azért, hogy mindnyájunk hibájára rámutasson és jövőre megóvjon toluk.

Az asztalos most már mind élénkebben figyelt a prédikációra. Egyszer csak azon vette magát észre, hogy a papnak aki a hithűség és hazaszeretet kötelességéről, a kivándorlás veszélyeiről beszélt, mindenben igazat ad. Szive izgatottabban dobogott, arcát a megszégyenülés pirja boritotta. A pap rég odahagyta a szószéket, javában misézett már a főoltárnál, de a templomkerülő Boldizsár István még mindig a prédikálószék

Mai lapunk 4 oldal.

00000319

pestmegyei alispán — aki egy konvenciós zsidó épitőmestert tartott és ennél rendelte meg a községek számlájára, a méregdrága és mégis rosszul épitett iskolákat — ezen buzgalmáért a Ferenc József rend lovagkeresztjét kapta és miután járásában már nem akadt az ő hazafias ambiciójának több tere, elment Rudnay-huszárnak a pesti megyeházára, a honnan végre a hazaárulás bélyegével homlokán, oly disztelenül távozott. És ez a Csapó, aki annyi energiát fejtett ki a kath. iskolák elkobzásában, — ami utóvégre nem tartozott hivatali kötelmei közé — mint főszolgabiró nem volt képes a budakalázi plebános öt éves párbérhátralékát behajtatni, sem a pilisborosjenői hiveket arra szoritani, hogy a templom- és iskolajavitáshoz szükséges robotot teljesitsék. Ez a Csapó minden község nyakába odavarrt 40—50—80 ezer korona amortizációs kölcsön iskolaépitési terhet, amelyet ezek talán soha lefizetni képesek nem lesznek.

És aki azt hiszi, hogy most már rohamosabban folyik a magyarosodás, az nagyot tévedne, mert az állami iskolák sem tudnak többet produkálni a kath. iskoláknál, habár két-háromszoros munkaerővel dolgoznak. A hiba ott volt, hogy a kath. iskolák mellett nem volt ovoda, de most az állami iskolával kapcsolatban mindenütt ovodát is állitottak, a mi a tanitók munkáját tetemesen megkönyiti, mert a jó ovoda már maga a fél sikert jelenti. Teljesen ugyanazt a célt érték volna tehát el, ha első sorban mindenütt ovodákat állitottak volna, a kath. iskolákat pedig ott, ahol a község ezt nem birta, némileg segélyezték volna. A régi rendszerben az csak szabadkőmives tendencia volt, hogy a kath. intézményeket hamis cég alatt elkobozták és ezzel a vallásellenes nevelés gyökereit elvágták, a kath. községeket adósságba verték, a tanitó-testületet az egyház tekintélye alól emancipálták, szóval arra az utra terelték az államot, a melyen ma Franciaország halad a katasztrófa felé. A legfőbb oka pedig, hogy a budapest környéki falvak eddig meg nem magyarosodtak, legkevésbbé a kath. iskola volt, hanem azon sajátszerü körülmény, hogy mindaddig még maga a főváros különösen annak III-ik kerülete Ó-Buda és Ujlak, a mely résszel a fennebb emlitett községek legnagyobb része állandó összeköttetést tart fenn, — még mai napig sem tiszta magyar.

És a mig ezen falvak közönsége Budapesten minden üzleti ügyeit a magáéval teljesen azonos ékes sváb-nyelven le tudja bonyolitani, a mig a községi elöljáróságok utján egyéb hivatalos ügyekben sem kénytelen a magyar nyelvet használni, addig hiába is várjuk, hogy tökéletesen megmagyarosodjanak. A zsidótól eltanulják az üzleti fogásokat, a magyartól csak a káromkodást. Az iskolák kiforgathatják keresztény erkölcseikből, de akkor előbb lesznek szociáldemokraták, mint magyarok s az állam, dacára óriási pénzfecsérlésének nem sok hasznát fogja látni millióinak. Egy dologra sikerült már az államositás révén rászoktatni ezt a népet. Arra, hogy közművelődési célokra, pláne ha magyar, Isten világáért nem áldozna egy krajcárt sem. Azt gondolják, az állam ugy is rá fog bennünket kényszeriteni és akkor behajtják adóban, tehát, ha önként is adok, akkor kétszeresen fizetek.

Adja Isten, hogy az uj korszak ezen a téren is üdvös változást hozzon be. Erre enged következtetni Apponyi személye és a kormány programmjának a vallás és közoktatás ügyre vonatkozó része.

Hozzászólás a közös kaszinó kérdéséhez.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Becses lapja f. é. május hó 26-iki számában volt szives felvetni vármegyénk uj, köztisztelet- és szeretetben álló főispánjának egy, városunkban létesitendő közös kaszinó létesitésére vonatkozó eszméjét s egyuttal felhivta lapja olvasóit, hogy az eszmére vonatkozólag véleményüket nyilvánitsák.

Avatatlan tollal bár, de vállalkozom rá. Ugy érzem kötelez erre szeretetem, mellyel, mint e város szerény polgára Székesfehérvár iránt viseltetem, mellyel ennek előhaladását óhajtom és az a remény, mellyel — azt hiszem sokad magammal — a főispán ur jövő munkássága iránt telve vagyok.

Ugy látom, ember ő a javából, telve nagy koncepciókkal, akaraterővel, a fiatal szív lelkesedésével, alkotásvágyával. A nagy Széchenyi István vére ő, azé a Széchenyi Istváné, kinek minden gondolata, szivének minden dobbanása az volt, hogy nemzetét naggyá, boldoggá, müveltté tegye.

S mivel bizalmam igen nagy, tisztelettel kérem Őméltóságát, fáradjon el velem inkognitóban — mint egy ujkori Mátyás király — három sétára Székesfehérvárot. Tudom, hogy e séták nem lesznek kellemesek, de annál tanulságosabbak.

Itt is vagyok a célomnál.

I.

Székesfehérvár érdemes polgármestere, gondolom jóhiszemüleg, de feltétlenül tülideálisan nyilatkozott a város mult hó 28-iki közgyülésén *a mi iskoláinkról*, mikor azt mondotta, hogy azok a legjobbak közé tartoznak az országban.

Tegyünk ugy, mint Mátyás király, tartsunk egy kis helyszini szemlét. Ne menjünk az ezredéves iskolába; az valóban ideális. Ott vannak tágas tantermek, modern tanitói lakás, udvar, kert, tornaszerek, kut, minden. Menjünk másfelé. A vizivárosi iskola vezető tanitójának lakásából az ügyészség egészségügyi szempontból kilakoltatná a — rabokat. Erről teljes szerénységgel csak annyit bátorkodom megjegyezni, hogy a vezető-tanitót az idei tél folyamán kétszer öntötte ki hálószobájából a viz lévén az udvar sokkal magasabban, mint a szoba padozata s lévén a hó sokkal udvariatlanabb, mert a csatorna helyett a tanitó lakását kereste fel, ugy hogy annak menekülnie kellett.

A belvárosi iskolának (három tanintézet van együtt 13 osztálylyal) nincs udvara, hol a gyermekek órák közben felüdülhetnének. Ez az épület telve van légvonatos, az illemhely szomszédságától büzös, pedagogiai szempontból képtelen tantermekkel. Az elemi leányiskola első osztályáról vagy négy éve mondotta egyik doktorunk, hogy *börtönnek sem való*. Illetékes helyen meg is haragudtak érte. Intelligens szülők (iskolaszéki tagok is) félnek ide küldeni gyermekeiket. Talán igazuk is van. A lépcsők közveszélyesek, az ivóvizet a gyermekek már ősapáink kora óta a városi takarékpénztár épületéből hordják.

A külvárosi iskolákról mit mondjunk? A szömörce-utcai iskola tulzsufolt, a selyem-utcai szintén. S a tóvárosi iskola? Ott ez év elején 160 gyermek közül 40 künn táborozott egyik osztályban a padok előtt, hogy a többi irhasson. S ha az iskolalátogatási törvény a kellő szigorral végrehajtatnék, az emlitett iskolák legtöbbjénél ez lenne az állapot. Azt hiszem, ezért is nem szorgalmazzák kellő erélylyel az iskolalátogatást.

Ennek aztán az az eredménye, hogy egy-egy osztályba be van irva 110—120 gyermek s ebből jár átlag 60—70. (A multkor 45 volt jelen a szömörce-utcai iskola első osztályában 110 közül). S a többi? Züllik, csavargóvá képezi magát, felnő az irás, olvasás, számolás ismerete nélkül s ami még nagyobb baj — Isten ismerete nélkül. Azaz, hogy az utóbbit ismeri, de csak apja káromkodásaiból.

Ennek a körülménynek aztán szükségszerü folyománya a másik, hogy t. i. az iskolából egy-két nemesebb gondolattal az életbevivő gyermek belekerül neveletlen kortársainak forgatagába és a természet törvénye szerint — *egy rothadt almától tiz egészséges megromlik.*

Ez a szocializmus melegágya. Teljesen igazat adok dr. Holly Géza urnak: most, mikor a küszöbön áll az általános szavazati jog kérdése, arra kell törekednünk, hogy a jövő nemzedéket e nagy, e szép jog gyakorlására méltónak, alkalmasnak neveljük.

Itt nem szabad visszariadni semmiféle áldozattól. Kerüljön 200000, kerüljön 500000 koronába, de gyermekeinknek, e város jövendő nemzedékének becsületes, gondos nevelésről gondoskodnunk kell. Ez hazafias kötelesség. Épüljenek fel azok az uj iskolák. Ne tervezzünk szaz-félképen, ne csépeljük a szalmát, mert nagyon nagyon ugy látszik, mintha igaza lenne dr. Vermes Mihály urnak, hogy *nincs komoly iskolapolitikánk.*

Ugy halljuk az uj belvárosi iskola terve készen áll az iskolaszéki elnök ur fiókjában. *Tartjuk őt annyira ambiciózus, lelkes embernek, hogy a tervnek a közel jövőben leendő effektuálását sürgeti.* Epitse fel azt az iskolát a város, vagy a pénzintézetek (financialiter is előnyösebb lesz, mint az Árpádf-ürdő), vagy más vállalkozó (hiszem, hogy akad rá ember), vagy kérjen a város e célra államsegélyt; de az iskolának meg kell lennie. Meg a külvárosi iskolákhoz tervezett kisegitő tantermeknek is meg kell lenniök.

A jövő nemzedéket kis korától kell nevelni, hogy különb legyen a mostaninál.

Iskolaügyünk előbbrevitelét kérem és várom én nagy bizalommal legelső sorban uj főispánunktól. *Ugy hallottam, már is érdeklődik a dolog iránt. Ha ő veszi az ügyet az ő erőteljes kezeibe, rövid idő alatt rendben lesznek.* **Az ő magyar lelke fel fogja ismerni a kérdés óriási horderejét és — segit rajtunk.**

Ugrin.

UJDONSÁGOK.

— **Járáskéri gyülés.** A Fejérmegyei tanitó testület székesfehérvári járásköre ma d. e. fél tiz órakor tartotta a városi központi tüzoltó laktanya disztermében évi rendes közgyülését Lanzeritsch Antal elnöklete mellett.

Lanzeritsch Antal szépen kidolgozott elnöki megnyitójában utalt bizonyos közegek eljárására. T. i. az amugy is lelkiismeretes tanitókat folytonosan ujabb és ujabb munkára serkentik, ahelyett, hogy intelligenciájuknak megfelelő anyagi egzisztenciájuk javitásáról gondoskodnának. Szinbek József el. isk. igazgató ismertette az Országos bizottságnak a tanitóképzésre vonatkozó s a ministeriumba felterjesztendő javaslatát. A köz-

---

ezüstös galambját nézegette. Körülötte örömünnep ujjongott és imádság szállt az égbe.

Elgondolkozva szemlélődött a kedves templomban, a hol gyermekkorában olyan gyakran, most meg olyan igen-igen ritkán fordult meg. Elnézte az Istenével társalgó nép nyugodt arcat és egyszer csak odaesett tekintete az imádságba merült Csipkés Annuskára. Szép leány volt Annus. Piros volt az arca, mint a pünkösdi rózsáé. Nemcsak a teste volt formás, a lelke még szebb volt.

Csipkés Ambrus gazda közel lakott az asztalosműhelyhez. A fiatal asztalos sokszor látta a viruló lánykát. Tetszett is neki. De sohasem annyira, ahogy mostan, ájtatos buzgóságában. Boldizsár István egyszer csak, mintha szárnyaverdesését hallotta volna a pünkösd madarának. Mintha látta volna, ahogy leszáll fejére és megvilágositja. És mintha melegét érezte volna a szent tüznek, mintha látta volna, amint lángra gyujtja szivét és megerősiti. Nem tudta, mi van vele, de mikor urfölmutatás után fülébe harsant az ének:

Áldd meg országunkat,
Mi magyar hazánkat,

hirtelen könny lopózott a szemébe.

Mikor pedig vége lett a nagymisének, Boldizsár István egyenesen hazament, tüzet rakott s elégette a brémai ügynök levelét. Nyoma se maradjon, ne tudjon róla soha senki. Ez volt az igazi pünkösdi tüz.

Mire mégegyszer elérkezett a Szentlélek ünnepe, piros rózsája ott virult már a takaros asztalosműhelyben is. A toronyban megszólaltak a pünkösdi harangok s hivó szavukra egy födél alól indult a templomba: Boldizsár István, meg a felesége, Csipkés Annus.

Helvey Lajos.

00000320

gyülés örömmel vette tudomásul s helyeslőleg hozzájárult. Csipkés Gyula, helybeli el. isk. tanitó A népiskola és a tanulóknak rövidlátásáról tartott hasznos és értékes felolvasást. Utána Lanzeritsch Antal felolvasta a mult őszi nagygyülés határozata folytán A magyar helyesirás tanitása c. pályanyertes értekezését. Végül a tisztujitás következett a következő eredménnyel. Elnök: Lanzeritsch Antal; alelnök: Weisenfeld János; jegyző: Kubik Lujza, helybeli el. isk. tanitónő.

— **Vizsga.** A helybeli papnövendékek ma tartották utolsó évzáró vizsgájukat, a melyek mindegyikén résztvett dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök is. A főpásztor megelégedését fejezte ki az elért eredmény felett.

— **Gregorianum.** Egyik vidéki levelezőnk élénk örömmel adja tudtunkra azt a meglepően szép eredményt, a melyet Lakner György agardpusztai tanitó az iskolásgyermekekkel az énektanitásban elért. Az egyszerü gyermekek oly precíz előadásban énekelték a latin énekeket, hogy a nagyrészt papi hallgatók teljes megelégedését vivták ki. Dicsérjük a szép eredményt.

— **Az utolsó ut.** Óriási részvét mellett temették e hó 1 én Nyers István esperes, sárszentmiklósi plebánost. A kerület papsága teljes számban, a Zichy uradalom tisztikara s hivei kisérték el utolsó utjára szeretett lelkipásztorukat. A sirnál Mészáros Amand előszállási plebános mondott megható bucsubeszédet. A plebánia kegyura, Zichy Aladár gróf, Ő Felsége személye körüli miniszter táviratban fejezte ki részvétét a gyászoló rokonságnak; a miniszter felesége pedig élő virágokból font gyönyörü koszorut küldött a halott koporsójára.

— **Érettségi vizsgálatok a főreáliskolában.** A helybeli állami főreáliskolában folyó hó 1-én és 2-án voltak az érettégi vizsgálatok, amelyeknek eredménye a következő: Jelesen érettek: Engel István, Friedmann Adolf, Pangl János, Steinherz Dezső. Jól érettek: Engelmann Henrik és Krausz Nándor. Érettek: Bujdosó Lajos, Engel Endre, Ganz Lajos, Porász Lipót, Weszely József. Két tanuló szeptemberre, egy pedig egy évre vettetett vissza.

— **Szép tervek.** Napról-napra annyi szép uj eszme kerül felszinre, hogyha azok megvalósitása csak némileg is arányban volna, minden bizonnyal boldog lenne a magyar. A népszövetség eszméje nagyszerü mozgatója volna a magyar keresztény nép életének. Örömmel olvastuk egy vidéki tudósitónk leveléből, hogy a bicskei esperesi kerület tavaszi gyülésén meleg rokonszenvvel foglalt állást a keresztény népszövetség mellett s elhatározta, hogy lépéseket tesz annak községenkint való megalakitására. Sőt mi több, a kath. sajtó támogatását is tervbe vette az érdemes testület. Őszintén üdvözöljük őket érte. Hiszen oly csekélység volna, a mit érte adnának s oly fontos társadalmi eszköz érvényesülését segitenék elő, a mire mindannyiunknak szükségünk van. Örülünk, hogy a kiváló testület épen a Fejérmegyei Naplóra is kiterjesztette figyelmét. Csak arra kérjük őket, hogy ne csupán kimondott szó, ne csupán magasztos elv legyen az eszme, hanem valóra vált tény is. Mert az utóbbi aránytalanul többet ér az előbbinél. Különösen pedig szivesen kérjük, hogy ne csupán egy-két előfizetéssel, hanem főleg szellemi támogatással álljanak mellettünk. Küldjenek hozzánk tudósitást, különösen a nagy hullámokat verő szociális kérdésekről. A helyzetet ők ismerik legjobban s némi fáradtsággal oly alapos tudósitásokat közölhetnek velünk, a melyek megyeszerte érdeklődést keltenek és a lap nivóját is nagyban emelnék. Csak egy kis tényleges, melegebb érdeklődésre van szükségünk. Szóval: nem annyira eszmékre, mint inkább azok megvalósitására van szükség Akkor majd boldog lesz a magyar s az őszi koronán, a mikor — a t. tudósitó szerint — beszámolni fognak a kivivott eredményről, a szép tettek eredménye a legszebb elismerés leend.

— **Zenevizsga.** Szinültig megtöltötte a cisztercerciták főgimnáziumának disztermét az az előkelő uri közönség, mely ott csütörtök délután Leéb Erzsike és Mariska tanitványainak zongora vizsgájára egybegyült. Többször elmondottuk már e helyen, mily nehéz békók nyügözik le a tudósitó kezét akkor, midőn műkedvelők előadásáról és nyilvános zenevizsgákról kell a nyájas olvasóknak beszámolni. Azonban nincs szabály kivétel nélkül; örömmel jelenthetjük ez alkalommal is, hogy Leéb kisasszonyok zongoravizsgája műélvezetszámba ment. E kiváló zenepedagogusok mai vizsgája fényesen igazolja azt a gyakran kétségbevont tenyt, hogy helyes módszerrel, megfelelő tudással es szorgalommal a legzsengebb gyermekek is nem vélt eredményeket mutathatnak fel. Ott van mindjárt az a rózsaszinü csöppség, a Lauschmann dr.-ék babája. Mennyi öntudat, mily elevenség volt a csibényi ujjak játékában. Különben a muzsikális hajlam és tehetség öröklékeny voltát a Lauschmann-fiuk játéka is fényesen bebizonyitotta. A Wagner gyerekek szép és biztos intenciója, Szabóék értelmes kifejezése és Szkalkáék igen jól előadott „Vadrózsája" is méltán megérdemelték a kifejezett elismerest. Bájos szám volt Kövesy Rózsika „Valse Mignon"-ja is. A Paulovics Rózsika játszotta „Magyar Ábránd" azonban már igazi hangversenyszám volt A kisasszony meses gyorsan halad előre zenetanulmányaiban s ha nem csalódunk, városunk mihamarább a legtehetségesebb zongorások egyiket nyeri majd Paulovics kisasszonyban. Hahn Anta urhölgy Mendelssohn: Rondo capricioso ját játszotta oly perfekt tudással es annyi intelligenciával, mely elárulja, hogy neki tanulnivalója már alig, legfölebb csak érteni es erezni valója lehet. Szoval, félig már müvésznő. Remek játekát különben ismerjük már a zárda ünnepelyeiről is. Szivből gratulálunk a szereplők szüleinek ahhoz, hogy gyermekeik zenei nevelesét oly jó kezekre bizták, mint a Leéb kisasszonyoké, s gratulálunk Leeb kisasszonyoknak tanitványaikhoz s a csütörtöki fényes vizsgaeredményhez.

Meghivó. A székesfehérvári Torna Club 1906. évi Junius hó 9-én a székesfehérvári Polgari Fövölde összes helyiségeiben zártkorü jumalist rendez. Kezdete este fél 9 órakor.

Köszönetnyilvánitás. Kik felejthetetlen nővérem elhunyta alkalmával bárminő alakban szives részvétüket kifejezni kegyeskedtek, fogadják ez uton is mélyen érzett halám kifejezését. Székesfehérvár, 1906. junius 5-én. *Réthy Ferencné szül. Babos Anna.*

— **Köszönetnyilvánitás.** Mindazok, kik boldogult nőveremnek *Brunkala Betti*-nek végtisztességén való megjelenésükkel fájdalmunkat enyhitették, fogadják a magam és a rokonság őszinte köszönetét. Székesfehérvár, 1906. junius 3-án. *Brunkala Vilma.*

— **Köszönetnyilvánitás.** Mindazok, akik szeretett fiunk, illetőleg testverünk halála alkalmával részvétüket bármi módon nyilvánitották, fogadják a lesujtott, de Isten bölcs akaratán keresztenyileg megnyugodott család hálás köszönetünket a vasuti dalegylet és zenekar tagjai bánatos, de szomoruságában is fölemelő hatású szereplésükért, mellyel a — fájdalom — élte tavaszán elhullott bajtársról megemlékeztek. Fáj szivünknek a veszteség s épen ezért jólesett ereznünk a fájdalom gyászos perceiben a részvét alakjában megnyilatkozó szeretetnek jótékony meleget. Fidelium animae per misericordiam Dei requiescant in pace! *Bendl István és családja.*

— **Ötven éves szolgálat jutalma.** Gróf *Győry* Teréz kisperkátai uradalmában *Hader* Lőrinc juhász egyfolytában eltöltött 50 éves szolgálata emlékére szép, napjainkban nagyon időszerü ünnepélyt rendezett pünkösd napján *Győry* Teréz grófnő. A hü és kötelességtudó cseléd érdemeit, a gazda és cseléd közötti viszonyt, a kölcsönös méltányosság elveit vázolta alkalmi beszédében *Kéri* Ferenc plebános, majd a grófnő a kastély kertjében szép, megható beszéd kiséretében nyujtott át nemzetiszinü tarsolyban sajátjából 100 korona tiszteletdijat s egy elismerő oklevelet, aztán öreg cselédjeit, összes juhászait lefényképeztette. Az ünnepség kedélyesebb része Parrag pusztán folyt le, hol a megvendégelt cselédség vig hangulatban éltette kenyéradó urnőjét.

— **Megszünt sztrájk.** A csalai aratósztrájk tegnap véget ért. A munkások ma reggel mindannyian munkába álitak és ezt bejelentették a főszolgabirói hivatalban is. Őszintén örülünk, hogy a megbokrosodott ügy ilyeténformán intéződött el s 180 kenyérkereső munkás nem a börtön penészes levegőjében pihen. Nem is a munkásokat, hanem azokat a feketelelkü, gonosz izgatókat kellene elérni a büntetés sujtó kezének, a kik tőkét csinálnak a szegény ember ügyefogyottságából és lelketlen módon kizsarolják. Azok persze most más vidéken folytatják áldatlan munkájukat, itt hagyva a konkolyt, a melyet a becsületes lelkek buzája közé vetettek.

— **Változás** Zichy János gróf nagylángi birtokát bérbeadta Schlézinger Sándor kültáci bérlőnek.

— **Megégett munkás.** Peyer Imre helybeli lakos, a Felmayer kékfestőgyárban mint fütő volt alkalmazva. Vasárnap éjjel, miután ugynevezett kazánfuvás volt, Peyer Imre azzal bizatott meg, hogy a kazán alatt összegyülemlett hamut szedje ki. Peyer elég vigyázatlanul bemászott a hamugyüjtő lyukba, amelyben azonban a hamu oly forró volt, hogy azonnal elvesztette eszméletét. Bár társai azonnal segitségére siettek, Peyer sulyos égesi sebeket szenvedett testén. Jelenleg a Szent György közkórházban ápolják. Életbenmaradásához nagyon kevés a remény.

— **Lólopás.** Pünkösd vasárnapjának reggelére fura meglepetésben részesült Dobos József abai lakos földmivesgazda. Eddig még ismeretlen lókötők éjjnek idején behatoltak zárt istállójába és egy 300 korona értékü pej kancacsikóját elloptak. Valószinu, hogy a tettesek kóborcigányok voltak. A csendőrség megindította a nyomozást, de ezideig eredménytelenül.

A szöllőhegyről hazafelé. Arany András Tolnai utca 28. szám alatti lakos tegnapelőtt este alaposan felöntve a garatra, indult kocsiján az öreghegyi szöllőkből hazafelé. Arany elaludt az ülesben és igy történt, hogy leesett kocsijáról az utra, ahol egész reggelig fekve maradt. Gazdátlanul maradt lovai bebarangolták a földeket és a kocsit darabokra zuzták. Arany Andrást másnap reggel találták meg még mindig önkivületi állapotban. A mentők szállitották Tolnai-utcai lakására.

— **Tolvaj cselédleány.** Tóth József Vörösmarty téri lakos feljelentést tett a rendőrségen Lelkem Erzsébet sárszentágotai illetőségü cselédleány elleni hogy az tőle 20 korona készpénzt, ruhaneműeket lopott és megszökött. A rendőrség Lelkem Erzsébetet a vasuti állomáson letartóztatta éppen akkor, amidőn az a Budapest-felé induló vonatra felakart szállni. A tolvajnál a lopott husz koronából csak pár krajcárt találtak, mert a többit elvásárolta egy helybeli kereskedőnél. Lelkem Erzsébetet, aki a rendőrségen beismerő vallomást tett, átkisérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

— **Bünügyi főtárgyalások** a székesfehérvári kir. törvényszeknél 1906. évi junius havában a következők: junius 6-án: Löwy Sándor lopás büntette stb. Forai Dezső magánokirat hamisitás. Szabó Anna lopás hüntette. Junius 9-én: Csemi János gond. okozott emberölés véts. Erős Pál sulyos testi sértés büntette. Rosta Szabó Teréz lopás büntette. Junius 12 én: Tenke István lopás büntette stb. Szabó Gyula lopás büntette. Kovács Lajos s 1 tsa párviadal véts. Hegedüs György s 1 tsa lopás büntette. Junius 13 án: Petőcz Imre s 2 tsa sulyos testi sértés. Takács Szabó István sulyos testi sértés. Tanárki István lopás büntette s véts. Junius 16-án: Gergely János s 4 tsa sulyos testi sértés. Boczor Horváth Mihály sulyos testi sértés. Link István s 1 tsa lopás büntette. Junius 19-en: id. Horváth István s 2 tsa sulyos testi sértés stb. Szőke Mihály s 3 tsa sulyos testi sértés. Hosszu Csicsike Mihály sulyos testi sértés. Junius 20-án: Fodor Gyula s 1 társa sajtó utján elkövetett becsület sértés. Kubik K. Lajos sajtó utján elkövetett rágalmazás.

Felebbviteli tárgyalásokról. 7-én: Borza János és Flóra rágalmazás vétsége. Tóth Mihály becsületsértés vétsége. Willinger Márton rágalmazás vétsége. Id. Sós Ferenc s társai sulyos testi sértés vétsége. Kováts István s tsa becsületsértés vétsége. 15-én: Standt Ferenc s tsai sulyos s könnyü testi sértés. Kaufmann Pál vallás elleni vétség. Fresz József s tsai sulyos testi sértés. Riszter Ferenc könnyü testi sértés vétsége. Lakatos Gyula s tsa lopás vétsége Almásy Ferenc s tsa sulyos testi sértés stb.

00000321

Pataki Ferenc s tsa közegészség elleni kihágás. Pinczés Egyed István könnyü testi sértes. Kálóczy Józsefné becsületsértés vétsége. Szentgyörgyi Péter becsületsértés vétsége. 21: Horvath Ferenc idegen ingó vagyon rong. Bisztricz János s 7 tsa sulyos s könnyü testi sértés. Kiss János lopás vétsége. Julván János rágalmazás vétsége. Mayer Pál becsületsértés. Buchsbaum Bernát hatóság ell. kihágás. Gromaer Mihály becsületsértés vétsége. Kuczka József s tsai becsületsértés. Klemann János s tsa könnyü testi sértés vétsége. 28-án: B. Pallag Ferenc és tsai kozcsend ell. kihágás. Balog József hatóság ell. kihágás. Magyar János rágalmazás vétsége. Kokány József sulyos testi sértés. Huszár Imrené becsületsértés vétsége. Danics János idegen ingó vagyon rongálás. Füller József és neje becsületsértés stb. Kalló Istvánné tulajdon el'eni kihágás.

Jégszekrények nagy választékban kaphatók Márkus Simon özv. és fia cégnél. Jókai-utca 16.

— **Tolvaj zenészek.** Ernszt Rudolf, Hartmann Ida és Hartmann Brunó poroszsiléziai vándorzenészek sorbajárják a falukat és ahol csak tehetik, mindenütt lopnak. Igy tettek Pap Ferenc inotai lakosnál is, ahol megfordulva, tőle nagyobb mennyiségü ruhanemüt loptak el. A tolvaj zenésztruppot, miután a dolog kitudódott, a csendőrök letartóztatták és bekisérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

— **Betörés a vidéken.** A mult het szombatján éjjel Szerecsenpusztán feltörték Papp János földmives pincéjét, a honnan is nagyobb mennyiségü élelmiszert loptak el a tettesek. Távoztukkor a tyukólat is utbaejtették és azt is teljesen kiüritették. A nyomozás a tettesek kézrekeritésére megindult.

Vademberek civilizált alakban.

Nagyra vagyunk azzal, hogy századunk halad; hogy a szépművészetek és a tudomány terén módfölött tökélyesbülünk.

Elismerem, hogy az épitészet, festészet és szobrászat terén nagyszerü alkotásokat mutathatunk fel; nem tagadom, hogy a költészet és zene, a klasszikus és reál-tudományok művelőinek száma végtelen; tisztelettel hajlok meg az intéző körök munkássága elött is, mellyel a nemzeti génius eszményi szépségét minden téren kellő eréllyel érvenyesiteni törekszenek, mert be kell ismernem, hogy a nemzeti kultura erejétől függ magának a nemzetnek is létjogosultsága s jövője de fájdalommal ország-világ elött ki kell jelentenem, hogy a szépművészetek az e téren gazdag mult alkotásaiból élősködnek anélkül, hogy a korszakot alkotó eredetiség jellegére számot tarthatnának; a klasszikus és reál tudományok pedig még ma sem birják minden vonalon levetközni a külföldiesség majmolását.

Mindennek okát abban találom, hogy tudós ferfiaink geniéből számüzték az érzést; mert a durva reálizmus alól magunkat emancipálni nem birjuk. Ezen ok miatt a mai kor alkotásainak klasszikus értéke nem lesz az utókor előtt; ephemer életüek lesznek azok, melyeket a mai kor szemüvegén megbámulunk ugyan, de amely fölött épülni az utókor nem foghat. Feledésbe mennek az idővel alkotásaink is.

Egy kissé több ideálizmus és alkotásaink értéke emelkedni fog: utódaink épülni fognak azokon, miként mi is szeretettel idözünk őseink alkotásai előtt.

Senki sem tagadhatja, hogy a reálizmus maga nem elégiti ki a művelt lelket, mert az ember ideális eszmekör részére született. Természetet meg nem tagadhatja; kitör előbb-utóbb s eget kér.

Látnoki lélekkel nem birok; gyarló ember vagyok, mint sok más keresztény felebarátom; annyit azonban prófétai ihlettség nélkül is előre látni kényszerülök, hogy a mai anyagelvü világban tulságos uralomra vergődött reálizmus sokáig már nem ulhet torvényt az emberek cselekedetei fölött; hogy napjai megszámlálvák; hogy már ma agonizál.

Mutatja ezt a társadalmi és politikai téren itt-ott mutatkozó erkölcsi érzés dekadenciája, mely már ma, miként az est-hajnali csillag a közelgő regg hajnalhasadását, biztosan jelzi az emberi természettel inkább rokonérzelmü ideálizmus beköszöntét.

Még egy kissé sötét és sok vésszel terhes, de rövid éj és az ideálizmus erőteljes napjait üdvözölhetjük.

Számos jelenség bizonyit mellettem, melyek fölött ma még mosolyra derülnek arcaink, de nem messze már az idő, mikor mosoly helyett komoly arcot kell vágni, mert a lélek által erőteljes vonásokban megfestett közszükséglet kényszeritő hatalmának nyomása alól menekülni nem leszünk képesek.

Ma még erőlködünk; törekszünk magunkba szuggerálni, hogy a durva reálizmus inkább biztositja ugy a magunk, mint nemzetünk jövőjét. Erőlködésünkben azonban hasonlókká lettünk az elszánt vitézekből szervezett halsereghez, mely a végső kirohanást teszi meg a zászló becsületéért, mely utjában könyörtelenül lepörzsöl mindent, mi az emelkedettebb hangulatu ideálizmus szolgálatába szegődött; bensejében azonban mindenki meg van győződve már ma az iránt, hogy a harc az ideálizmus fényes diadalával fog végződni.

De ne profetizáljunk, hanem söpörgessünk saját eszmekörünk hajlékában, hogy tisztán láthassuk a nagy emberi család fattyuhajtásait; hogy megfelelhessünk a kérdésre: „Kik közöttünk a vademberek civilizált alakban?“

* * *

Amilyen a családi nevelés, legnagyobb részben olyan alakot ölt magára a gyermek is. Az ezzel ellentétes esetek csak kivételek, melyek a feltevést nemcsak hogy nem hazudtolják meg, de sőt megerősitik azt.

A családi nevelést kell tehát ma egészségesebb alapokra fektetni, ha nemzetünk jövőjét komolyan akarjuk biztositani.

Nézzük, milyen ma a családi nevelés? Legouve azt mondja: „Ma a gyermekek nagyobb helyet foglalnak el a családban, mint hajdan; többet élünk velük, többet élünk értük; akár kettőzött előrelátásból és gyöngédségből, akár gyengeségből és a tekintély csökkenéséből többen foglalkozunk egészségükkel, jobban felügyelünk nevelésükre, többet aggódunk jólétükért, többet adunk véleményünkre. Majdnem főszemélyei ma már a háznak, mit egy szellemes ember ezen szavakkal jellemzett találóan: „Gyermekurak!“

Helyes! Nem vagyok ellensége annak, hogy a családban ilyen módon is megnyilatkozzék a szülők gyöngédsége, de mert ismerem a szülői szivet minden legkisebb kihatásaiban, tartózkodva helyeslem, hogy a szülők a családban gyermekükből merő gyöngédségből „gyermek-urak“-at neveljenek.

Nincs még a mai társadalom ilyen feltünő módon jelentkező haladásra megérve s hihetőleg nem is lesz soha. Az ilyen módon mutatkozó haladás a naiv lélekben igen korán eszméket termel és lelki rendetlenségeket szül, melyeknek keserü levét a gyermek fogja meginni akkor, mikor navitasait idejekorán elvesztve hamar ifjuöreggé fejlődik.

Ugyancsak Legouvehez terek vissza, ki a mai családi nevelést jellemezvén, a „gyermekurak“-at ekként festi le: „Ugy van! Gyermekurak! . . . vagyis más szavakkal: három-négy éves szegény kis teremtések, kik elpuhultak a sok gond és kényeztetés következtében; 7 éves gyerkőcök, kik önzők, kényurak, inyencek, zsarnokai a háznak; tizenkét éves iskolások, kik méltóságos magatartással, szájukban szivarral mennek fel az iskola lépcsőjén; tizenhét éves ifju urak, kik vitatkoznak atyjukkal és sem a kor, sem a tekintély előtt meg nem hajolnak; tizennyolc éves kis tudósok, kik megoldanak minden politikai, metafizikai és szépművészeti kérdést és szükség esetén istentagadók is; husz éves renyhék, kik izlésük vagy szenvedélyük kiegészitése végett követelőleg hivatkoznak az atyai vagyonra, nyiltan kimondva atyjuknak: „Elég sokat dolgoztál te, hogy én semmit se dolgozzak.“ Vagy végre ami még szomorubb kép! Gyermek-urak . . . más szavakkal gyártulajdonosok, kereskedők, jegyzők, ügynökök, haszonbérlők nagykoruságba lépő fiai, kik nagy küzdelem utáni mint utódok belépnek atyjuk gyárába, irodájába, raktárába, haszonbérébe, szégyent hozva korai belépésük által még a név becsületére is.“

Egész teljében osztom e felfogást, sőt megerősitem a mindennapi tapasztalással, mely ezen felfogás mellett bizonyit. **K. L.**

Székesfehérvár sz. kir. város hatóságától

7119|1906.

Pályázati hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város közönsége az 1897. évi 194|14331 számu közgyülési határozatával létesitett honvéd-hadapród iskolai alapitványi helynek 1906|1907 tanév kezdetén való betöltésére pályázatot hirdet, s ezen pályázat kellékeit 1896 évi január hó 31-én kelt alapitólevele értelmében, a maga részéről a következőkben állapitja meg: „Ezen alapitvány élvezetében csakis székesfehérvári községi illetőséggel biró olyan ifjak részesülhetnek, a kik az e részben fenálló szabályokban megszabott előképzettséggel birnak s a megállapitott egyéb általános kellékeknek is megfelelnek.“

A pályázni kivánók az általános felvételi kellékek és kérvényeik felszerelésére vonatkozólag felvilágositást szerezhetnek Keresztes Ignác katonaügyi előadó kozigazgatási tanácsosnál, a rendes hivatalos órák alatt.

Pályázati kérvények szabályszerüen felszerelve 1906. évi junius hó 20-áig nyujtandók be Székesfehérvár szab. kir. város tanácsához cimezve, a városi közigazgatási iktató hivatalnál.

A fenti határidőig beérkezett pályázati kérvényekre vonatkozólag a kijelölési jogot az alapitó levél IV. pontja értelmében Székesfehérvár szab. kir. város közönsége képviseletében a városi törvényhatósági bizottság gyakorolja.

Székesfehérvárott, 1906. évi junius hó 3-án.

Havranek József s. k.,
polgármester.

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemü ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javitásokat** a leggyorsabban és jutányos árban készitek.

Hirtling Pál kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

Csak SICULIA névvel ellátott üvegek valódiak.

A Málnási „SICULIA“ forrásviz

a sós savanyuvizek királya.

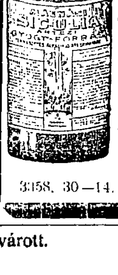

Sziklarétegen átfurt artézi forrás.

A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmai ellen Korányi, Kétly, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei

a málnási „SICULIA“-forrást

a kontinens legdusabb természetes alkalikus, sós savanyuvizének minősitik.

Magyarországi főraktár:

BRAZAY KALMAN BUDAPEST. József-körut 37.

Kapható minden gyógyszertárban, drogeria és füszerkereskedésben.

3358. 30—14.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000322